

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ ІНДИКАТОР СТІЙКОСТІ ТА РОЗВИКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджується роль рентабельності як основного індикатора стійкості та розвитку підприємства. Розкривається вплив рентабельності на фінансовий стан підприємства та його інвестиційну привабливість. Наголошується на важливості моніторингу та аналізу рентабельності для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності роботи підприємства.

Ключові слова: рентабельність, стійкість, розвиток, фінансовий стан, інвестиційна привабливість.

Abstract

The article examines the role of profitability as the main indicator of sustainability and development of the enterprise. The influence of profitability on the financial condition of the enterprise and its investment attractiveness is revealed. The importance of profitability monitoring and analysis is emphasized for making management decisions aimed at increasing the efficiency of the enterprise.

Keywords: profitability, sustainability, development, financial condition, investment attractiveness.

Вступ

У сучасному динамічному світі підприємства стикаються з численними викликами та можливостями. Зберегти стійкість та ефективність діяльності, а також забезпечити стійке зростання може лише те підприємство, яке ефективно використовує свої ресурси та генерує прибуток.

Традиційні показники, такі як обсяг виробництва та реалізації, чи прибуток, не завжди дають повну картину ефективності роботи підприємства. Їх абсолютні значення не враховують ресурси, інвестовані в господарську діяльність, тому використовують показники рентабельності. У цьому контексті рентабельність відіграє ключову роль, слугуючи ключовим індикатором ефективності, успішності та рушійною силою розвитку господарюючих суб'єктів.

Результати дослідження

Обсяги виробництва та реалізації продукції не дають інформації про те, наскільки економно використовуються ресурси підприємства. Прибуток, хоча й відображає результативність, але не враховує розмір інвестованих ресурсів. Рентабельність тісно пов'язана з прибутком, але дає більш глибоку інформацію, вказуючи, скільки прибутку генерується з кожної гривні, вкладеної в майно підприємства.

Рентабельність як відносний показник співвідносить прибуток з витраченими ресурсами, відображає рівень віддачі від інвестованих ресурсів та ефективність використання капіталу. Розрахунок показників рентабельності дозволяє порівнювати ефективність діяльності різних підприємств, незалежно від їх розміру та сфери господарювання.

Рентабельність є важливим показником фінансового здоров'я та успішності підприємства. Вона відображає здатність компанії генерувати прибуток від своєї діяльності. У сучасному бізнес-середовищі, яке постійно змінюється та вимагає адаптації, рентабельність стає ключовим індикатором, який визначає стійкість та потенціал росту підприємства.

Рентабельність дозволяє керівництву підприємства оцінити ефективність своєї стратегії управління та використання ресурсів. Вона допомагає ідентифікувати сильні та слабкі сторони бізнес-процесів, а також знаходити можливості для оптимізації виробничих процесів і зниження витрат.

Інвестори та кредитори активно вивчають рентабельність підприємства перед тим, як приймати рішення про вкладення капіталу чи надання кредиту. Висока рентабельність свідчить про те, що підприємство має потенціал для генерації прибутку та віддачі інвестованих коштів. Це робить підприємство більш привабливим для залучення нових інвестицій та розвитку.

Для довгострокових кредиторів інвесторів, що вкладають гроші у власний капітал підприємства, даний показник рентабельності є надійнішим індикатором, ніж показники фінансової стійкості і ліквідності, що визначаються на основі співвідношення окремих статей балансу. Встановлюючи зв'язок між сумою прибутку і величиною вкладеного капіталу, показник рентабельності можна використовувати в процесі прогнозування прибутку. В процесі прогнозування з фактичними і очікуваними інвестиціями зіставляється прибуток, який передбачається отримати на ці інвестиції. Оцінка передбачуваного прибутку базується на рівні прибутковості [1].

Підприємство з високою рентабельністю зазвичай має більшу стійкість до зовнішніх загроз та ризиків. Генерація прибутку дозволяє компанії створити фінансовий запас, який може використовуватися для покриття непередбачених витрат або згладжування впливу негативних факторів.

Висока рентабельність створює додаткові можливості для розвитку підприємства. Збільшення прибутковості дозволяє залучати нові інвестиції, розширювати асортимент продукції, впроваджувати нові технології та здійснювати інші стратегічні ініціативи.

Низька рентабельність може бути ознакою проблем у діяльності підприємства, таких як неефективне використання ресурсів, високі витрати або низька конкурентоспроможність. Це може призвести до труднощів з отриманням кредитів та залученням інвестицій.

Рентабельність як показник ефективності господарювання має відповідні характеристики:

є відносним показником (рентабельність не є абсолютною величиною, а показує співвідношення між отриманим прибутком та вкладеними ресурсами);

дає можливість порівнювати ефективність різних компаній та бізнес-процесів;

є основним показником ефективності (характеризує, наскільки вдало підприємство використовує свої ресурси для генерування прибутку);

відображає віддачу ресурсів (показує, скільки прибутку приносить кожна одиниця вкладених ресурсів).

Згідно з результатами дослідження рентабельність можна визначити як індикатор, який характеризує ефективність і рівень прибутковості бізнес-процесів та діяльності підприємства в цілому, і розраховується як співвідношення реальних прибутків і витрачених ресурсів. Рентабельність як показник характеризує адекватність системи управління та доцільність управлінських рішень в процесі функціонування підприємства.

Для успішного розвитку будь-якого підприємства та забезпечення ефективності його діяльності необхідно постійно моніторити його рівень рентабельності та працювати над пошуком максимізації прибутку та шляхів підвищення рівня рентабельності підприємства. Дуже важливим моментом у діяльності підприємства є виявлення та кількісне вимірювання впливу факторів на показники рентабельності підприємства, пошук резервів їхнього зростання та обґрунтування і розробка заходів щодо використання виявлених резервів [2].

Висновки

Рентабельність є ключовим показником успішності та стійкості підприємства. Вона відображає ефективність управління, привабливість для інвесторів, стійкість до ризиків та потенціал для розвитку. Аналіз рентабельності допомагає керівництву приймати обґрунтовані рішення та розробляти стратегії, спрямовані на досягнення успіху та стабільності у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Демчук Н. І., Туболец І. І. Теоретичні та методологічні засади управління рентабельністю підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 5. С. 39-44.
2. Гаватюк Л. С., Пілат А. К. Удосконалення системи управління рентабельністю як умова ефективного функціонування підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. №2. С.47-50.

Прычепя Ірина Валеріївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: prychepa.iryana@gmail.com.

Степанюк Владислав Володимирович – здобувач вищої освіти, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Прычепя Ірына V. – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Stepaniuk Vladyslav V. – student, Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.